

ASIA Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen, Utsjoki

LUVAN HAKIJA Inarin Lapin Vesi Oy
Sairaalantie 3 a
99800 Ivalo

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	4
TOIMINTA JA SEN SIJAINTI	4
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE	4
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	4
TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE.....	4
TOIMINTA.....	5
Jätevedenpuhdistamo ja sen mitoitus	5
Viemäriverkosto	5
Tulokuormitus ja asukasvastineluku.....	6
Kompostoidun lietteen määrä ja käyttö	6
Käyttötarkkailu	7
Pohjavesiputkien asennus Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon alueelle	7
Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT).....	9
TOIMINTA-ALUE JA SEN YMPÄRISTÖ	9
Asutus ja muu rakennettu ympäristö sekä suojelualueet	9
Purkuvesistö ja sen virtaamat	10
Pohjavesialueet	10
YMPÄRISTÖKUORMITUS	10
Päästöt jätevedenpuhdistamolta ja käsittelytulos	10
TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN	11
Vaikutus pintavesiin	11
TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU	12
Käyttötarkkailu	12
Päästötarkkailu	13
Vaikutustarkkailu.....	13
Raportointi	15
POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN	15
VAHINKOJA ESTÄVÄT TOIMENPITEET JA KORVAUKSET	15
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY	16
Lupahakemuksen täydennykset.....	16
Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	16
Lausunnot.....	16
MERKINTÄ	18
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	18
LUPAMÄÄRÄYKSET	19
Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi.....	19
Päästöt pintavesiin.....	19
Päästöt ilmaan, melu ja värinä	20
Jätevedenpuhdistamon käyttö ja hoito	20
Jätteiden käsittely ja hyödyntäminen.....	20
Varastointi.....	21
Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet	21
Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen.....	21
Tarkkailu- ja raportointi.....	22
Toimintaa koskevat muut määräykset	22
OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE	22
RATKAISUN PERUSTELUT	22
Lupamääräysten tarkistamisen perustelut.....	22
Lupamääräysten perustelut.....	23

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	25
LUVAN VOIMASSAOLO.....	26
Päätöksen voimassaolo	26
Korvattava päätös.....	26
Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen.....	26
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	26
Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus.....	26
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	26
KÄSITTELYMAKSU	26
Ratkaisu.....	26
Perustelut	27
Oikeusohje.....	27
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	27
MUUTOKSENHAKU	28

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Inarin Lapin Vesi Oy on 29.4.2015 Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon saapuneella ja myöhemmin täydentämällään hakemuksella hakenut toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamista koskien Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toimintaa.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamolla käsitellään Utsjoen kirkonkylässä muodostuvat noin 400 asukkaan jätevedet. Jätevedenpuhdistamolla muodostuva liete sakeutetaan ja kuljetetaan Ivalon Mellanaavan jätevedenpuhdistamolle jatkokäsittelyyn.

Utsjoen jätevedenpuhdistamo sijaitsee Metsähallitukselta vuokratuilla tiloilla Kalgujoki 890-401-18-3 ja Valtion metsämaa 890-893-12-1.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Lapin ympäristökeskus velvoitti 26.8.2005 Utsjoen kunnalle myönnetyssä Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toimintaa koskevassa ympäristölupapäätöksessä (Dnro 1399Y0100-121) luvan saajan tekemään 30.4.2015 mennessä hakemuksen lupamääräysten tarkistamiseksi.

Ympäristönsuojelulaki 27 § ja liitteen 1 taulukon 2 kohta 13 d.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 1 §:n 2 momentti 13 c) kohta.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Lapin ympäristökeskus antoi 26.8.2005 päätöksellään (Dnro 1399Y0100-121) Utsjoen kunnalle luvan Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toimintaan ja uuden jätevedenpuhdistamon rakentamiseen samalle paikalle sekä käsiteltyjen jätevesien johtamiseen nykyiselle purkupaikalle.

Utsjoen kunta luovutti Utsjoen jätevedenpuhdistamon hoidon Inarin Lapin Vesi Oy:n haltuun heinäkuun 2013 puolivälissä ja 1.1.2014 Utsjoen kunnan vesilaitos sulautui osaksi Inarin Lapin Vesi Oy:tä, joka hakee nyt lupamääräysten tarkistamista.

Jätevedenpuhdistamoalueella on voimassa Pohjois-Lapin maakunta-kaava, joka on saanut lainvoiman 28.1.2008.

TOIMINTA

Jätevedenpuhdistamo ja sen mitoitus

Utsjoen kirkonkylän nykyinen jätevedenpuhdistamo on 15.2.2007 käyttöönotettu jälkiselkeytyksellä varustettu bioroottorilaitos. Jätevedet johdetaan paineviemäriä pitkin Utsjoen ali jätevedenpuhdistamolle. Jätevedenpuhdistamoa varten paikalle on rakennettu noin 180 m² suuruinen puhdistamorakennus ja sakokaivolietteen vastaanottoallas.

Jätevedenpuhdistamotyyppi on jälkiselkeytyksellä varustettu bioroottorilaitos, jossa jätevesien käsittelyjärjestys on seuraava: välppäys-esiselkeytys-bioroottori-kemikaalinsyöttö-selkeytysallas-jälkiselkeytyslammikko-purkuputki-imeytyslammikko.

Jätevedenpuhdistamon mitoitusarvot ovat seuraavat:

- asukasmäärä	700 as.
- MQ	190 m ³ /vrk
- HQ	570 m ³ /vrk
- Q _{ka}	8 m ³ /h
- Q _{mit}	16 m ³ /h
- Q _{max}	35 m ³ /h
- L BOD ₇	50 kg/vrk
- L Kok.P	3 kg/vrk
- L Kok.N	10 kg/vrk
- L kiintoaine	50 kg/vrk

Utsjoen jätevedenpuhdistamolla käsitellyt jätevedet johdetaan imeytys/purkuojaa pitkin imeytyslammikkoon, josta vesi imeytyy maaperään.

Viemäriverkosto

Viemärlaitoksen vesi on normaalia asumajätevettä, johon ei johdeta sellaisia vesiä, jotka vaatisivat erillistä tarkkailua.

Alueelle on rakennettu keskitetty jätevesiviemäriverkosto. Viemäriverkoston piirissä on noin 400 asukasta. Viemäriin liittyneiden kiinteistöjen määrä vuonna 2017 oli 147.

Jätevedet kootaan Utsjoen itäpuolella sijaitsevalle keskuspumppaamolle, missä jäteveeten syötetään myös saostuskemikaali. Keskuspumppaamolta jätevedet johdetaan noin 0,7 kilometrin pituisessa paineviemärissä Utsjoen alitse joen itäpuolelle jätevedenpuhdistamon jakokaivoon. Jakokaivosta lähtee selkeytysaltaaseen kaksi linjaa, joita käytetään vuorotellen. Selkeytysaltaat on varustettu pohjalla olevalla sorapatjalla, salaojituksella sekä tyhjennysputkella. Selkeytysaltaista käsitelty jätevesi johdetaan imeytys/purkuojaa myöten imetyslammikkoon.

Tulokuormitus ja asukasvastineluku

Alla olevassa taulukossa on esitetty jätevedenpuhdistamolle tuleva kuormitus vuosina 2008–2017. Jätevedenpuhdistamolle tuleva vesimäärä pysyi lähes edellisvuoden tasolla. Tulokuormitus pieneni COD_{Cr}:n ja kokonaistypen osalta 7–22 % vuoteen 2016 verrattuna. Tulokuormitus kasvoi hieman BOD₇:n, kokonaisfosforin ja kiintoaineen osalta. BOD₇:n tulokuormitus oli 75 % ja kiintoaineen tulokuormitus 120 % mitoitusarvosta. Kokonaisfosforin osalta tulokuormitus oli noin 44 % ja kokonaistypen osalta noin 75 % puhdistamon mitoitusarvoista.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana tulokuormituksessa on havaittavissa kasvava suuntaus lähes kaikkien kuormitteiden suhteen. Kiintoaineen osalta tulokuormituksen trendi on melko tasainen.

Vuosi	Q m ³ /vrk	BOD _{7/ATU}		Kok.P		Kok.N		Kiintoaine		COD _{Cr}	
		kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l
2008	64	14	213	0,69	11	5,2	82	94	1 479	76	1 200
2009	82	10	128	0,56	6,8	3,6	45	15	177	29	357
2010	79	18	231	0,71	9,0	4,8	62	28	352	47	596
2011	95	65	681	1,40	15	5,4	57	147	1 546	226	2 371
2012	92	14	147	1,32	14	4,3	47	18	193	39	420
2013	85	17	197	0,77	9,0	5,1	61	20	240	38	450
2014	79	12	156	0,59	7,4	4,2	53	16	199	31	397
2015	83	48	580	1,85	22	7,6	91	91	1 097	132	1 582
2016	78	37	470	1,19	15	8,1	104	55	710	141	1 811
2017	79	37	472	1,33	17	7,5	95	60	761	110	1 393
Mitoitus		50		3		10		50			

Kompostoidun lietteen määrä ja käyttö

Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamolta poistetun, tiivistetyn lietteen määrät vuosina 2008–2017 on esitetty alla. Jätevedenpuhdistamolta poistetun lietteen määrät poikkeavat Utsjoen jätevedenpuhdistamon vuosiraporteissa ilmoitetuista lietemääristä, sillä vuosiraporteissa lietemäärät on ilmoitettu ennen tiivistämistä vuosina 2008–2016. Vuosina 2008–2017 poistettiin lietettä keskimäärin noin 130 m³/vuosi. Vuodesta 2016 alkaen liete on toimitettu Mellanaavan jätevedenpuhdistamolle kompostoitavaksi. Mellanaavan puhdistamoalueen kompostointikentällä liete kompostoidaan ja jälkikypsytetään avoauimoissa.

Vuosi	Tiivistetty liete m ³
2008	115
2009	139
2010	133
2011	136
2012	137
2013	145
2014	99
2015	131
2016	138
2017	126
Keskiarvo 2008–2017	130

Lietettä siirretään kaksi kertaa viikossa ruuvikuljettimella jätevedenpuhdistamosta sen päädyssä olevalle vastaanotto- ja kompostointikentälle ja siitä edelleen myöhemmin pyöräkuormaajalla jälkikypsytykskentälle avo-aumoihin. Seosaineina käytetään turvetta ja haketta, joka lisätään lietteeseen vastaanotto- ja kompostointikentällä ennen lietteen siirtoa jälkikypsytykskentälle. Molemmat kentät on asfaltoitu kokonaan ja valmiin kompostimullan (lopputuotteen) varastoalue on sorapohjainen. Valumavedet johdetaan asfaltoiduilta alueilta pintavaluntana kompostointikentällä sijaitsevan kokoojakaivon kautta viettoviemärillä takaisin puhdistamoprosessiin. Auman pohjalle matoksi ajetaan ensin kerros tukiainetta (puhdasta turvetta) ja sen päälle kuivattua puhdistamolietettä. Lopuksi lietteen päälle ajetaan lisää tukiainetta siten, että lietteen ja tukiaineen suhde on 1:1. Tämän jälkeen ainekset sekoitetaan ja jätetään kompostoitumaan. Kompostiseoksen annetaan kompostoitua kentällä yhden vuoden ajan. Tämän jälkeen se siirretään jälkikypsytykseen, jonka annetaan jatkua noin kaksi vuotta. Jälkikypsytyksen aikana aumoja sekoitetaan kerran vuodessa. Seulonnan jälkeen valmiskompostimulta siirretään jälkikypsytykskentän ulkopuolelle hiekkapohjaiselle alueelle säilytykseen. Valmista lopputuotetta käytetään viherrakentamiseen.

Käyttötarkkailu

Jätevedenpuhdistamolla on sivutoiminen jätevedenpuhdistamonhoitaja, joka suorittaa käyttötarkkailua. Käyttötarkkailutietoja vuosilta 2008–2017 on esitetty alla olevassa taulukossa.

Vuosi	Käsitelty jätevesi	Ohitus	Veden kulutus	Saostuskemikaali		Sähkönkulutus	Poistettu liete	Sakokaivo-liete	Välpe
	m ³	m ³	m ³	kg	g/m ³	kWh	m ³	m ³	t
2008	23 184	0		8 048	347		576	776	
2009	29 909	0		11 877	397	76 672	693	659	
2010	28 722	0		10 418	363	72 119	665	691	
2011	34 809	0		10 018	288	0	679	803	
2012	33 584	0		10 518	313	0	687	607	
2013	30 994	0	19 358	8 957	289	0	726	781	
2014	28 915	0	18 565	8 883	307	76 565	493	990	
2015	30 332	0	18 355	11 812	389	74 034	655	992	3
2016	28 418	0	90 999	7 466	263	66 515	690	681	3
2017	28 892	0	95 706	9 007	312	70 483	126	554	3

Jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin jätevettä vuoden 2017 aikana yhteensä 28 892 m³ eli keskimäärin 79 m³/vrk. Alumiinisulfaattia käytettiin 9 007 kg (312 g/m³). Jätevedenpuhdistamolta poistettiin lietettä yhteensä noin 126 m³, joka toimitettiin Mellanaavan jätevedenpuhdistamolle kompostoitavaksi. Sakokaivoliettä vastaanotettiin noin 554 m³.

Pohjavesiputkien asennus Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon alueelle

Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon 26.8.2005 myönnetyn ympäristöluvan lupamääräyksessä 15 vaadittiin, että jätevedenpuhdistamon maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien vaikutusten tarkkailemiseksi tulee ottaa ja määrittää pohjavesinäytteet kolme kertaa vuodessa. Näytteet

otettaisiin paikalle jo asennetuista siiviläputkista, mikäli ne ovat tarkoituksenmukaisessa kunnossa tai vaihtoehtoisesti asennettaisiin vähintään kolme uutta siiviläputkea noin 50–150 metrin etäisyydelle imeytyslammikosta pohjavesien todennäköisimpiin virtaussuuntiin (länsilounaaseen ja eteläkaakkoon). Lapin ELY-keskuksen tulisi hyväksyä asennettävien putkien sijainnit ennen asennusta.

Alueella on ollut vanhoja 1970-luvulla asennettuja pohjavesiputkia, joiden sijaintia ja kuntoa kartoitettiin vuonna 2007. Tällöin todettiin, että putket (3 kpl) ovat rautaputkia. Yhdestä putkesta saatiin tuolloin vesinäyte, joka oli ruosteinen. Kahden putken korkeja ei saatu avattua. Putket eivät sovellu edustavaan pohjavesinäytteenottoon.

Inarin Lapin vesi Oy:n toimeksiannosta jätevedenpuhdistamon alueelle on asennettu ympäristöluvan mukaisesti kolme uutta pohjaveden havaintopistettä. Alueen kallioperä koostuu GTK:n kallioperä- ja maaperäkartojen mukaan kvartsi-maasälpägneisistä ja maaperä sora- ja hiekkakerrostumista. Maapeitteen paksuus on GTK:n suorittaman kartta- ja tutkimusaineiston tulkinnan perusteella alueella noin 10–30 metriä. Todennäköisimmät pohjaveden virtaussuunnat alueella ovat länsilounaaseen ja eteläkaakkoon. Putkien sijainnit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN koordinaatistossa.

HpUts1 (Koordinaatit: N 7754627 E 501121): Putki on asennettu pohjaveden virtaussuunnassa jätevedenpuhdistamon imeytyslammikon sekä jätevesi/lietteen kuivausaltaiden alapuolelle eteläkaakkoon. Putkella on tarkoitus tarkkailla jätevedenpuhdistamon toiminnan vaikutuksia maaperään ja pohjaveteen imeytysaltaan sekä jätevesi- ja lietteen kuivatusaltaiden eteläkaakkoispuolella.

HpUts2 (Koordinaatit: N 7754671 E 500958): Putki on asennettu pohjaveden virtaussuunnassa jätevedenpuhdistamon imeytyslammikon alapuolelle lounaaseen. Putkella on tarkoitus tarkkailla jätevedenpuhdistamon toiminnan vaikutuksia maaperään ja pohjaveteen imeytysaltaan lounaispuolella.

HpUts3 (Koordinaatit: N 7754724 E 500959): Putki on asennettu pohjaveden virtaussuunnassa jätevedenpuhdistamon imeytyslammikon alapuolelle lounaaseen. Putkella on tarkoitus tarkkailla jätevedenpuhdistamon toiminnan vaikutuksia maaperään ja pohjaveteen imeytysaltaan länsilounaispuolella.

Pohjavesiputket asennettiin vuoden 2016 joulukuussa ja tarkkailu niistä on aloitettu vuoden 2017 aikana. Pohjaveden pH oli putkissa Hp Uts 2 ja Hp Uts 3 neutraalin tuntumassa ja lievästi hapanta putkessa Hp Uts 1. Sähköjohtavuudet olivat alhaista tasoa kaikissa pohjavesiputkissa. Rautapitoisuudet olivat korkeimmillaan putkessa Hp Uts 1 ollen silti alhaista tasoa. Myös mangaanin liukoiset pitoisuudet olivat alhaista tasoa kaikissa putkissa. Hapen kyllästysprosentti vaihteli putkissa seuraavasti: Hp Uts 1: välttävä-hyvä, Hp Uts 2: tyydyttävä-erinomainen, Hp Uts 3: välttävä. Pohjavesi oli hyvin sameaa ja hiekkaista putkissa Hp Uts 1 ja Hp

Uts 2. Fosforipitoisuus oli selvästi korkein putkessa Hp Uts 2. Vuoden 2017 pohjavesitulokset ovat kokonaisuudessaan esitetty alla.

Pvm 2017	Näytepaikka	pH	Sähkönjohtavuus mS/m	Happi, kyllästyaste %	Happi, liuennut mg O ₂ /l	COD _{Mn} mg/l	Sameus FTU	Typpi µg/l	Fosfori µg/l	Rauta µg/l	Rauta, liukoinen µg/l	Man-gaani µg/l	Mangaani, liukoinen µg/l
30.5.	Hp1	6,62	7,8	47	6,3	0,90	22	300	87	5 600		183	
30.5.	Hp2	6,97	6,7	100	14	0,90	160	190	830	38 300		868	
30.5.	Hp3	6,99	6,8	61	8,1	0,98	4,7	140	30	1 220		104	
11.7.	Hp1	6,79	6,9	82	11	0,83	160	360	78		<2,5		13,8
11.7.	Hp2	7,12	6,6	96	12	1,1	450	230	720		31,8		20,2
11.7.	Hp3	7,12	6,6	50	6,6	<0,50	0,79	170	9,2		12,3		3,6
3.10.	Hp1	6,67	7,0	81	11	1,3	15	310	56		13,7		4,5
3.10.	Hp2	7,00	6,6	76	10	1,3	200	190	350		96,1		6,8
3.10.	Hp3	7,05	6,8	58	7,6	<0,50	6,6	200	14		2,7		3,5

Eurofins Ahma Oy:n laboratorion käyttämissä näytepulloissa (ajalla 1.5–10.11.2017) havaittiin matalia fosforipitoisuuksia epäpuhtautena. Epäpuhtauspitoisuudet olivat tehdyn selvityksen perusteella tasolla muutamia µg/l ylittäen menetelmän määrittämissä rajat (3,0 µg/l). Laboratorio on arvioinut epäpuhtauden olevan merkityksellinen fosforituloksissa välillä 3–25 µg/l. Kyseisellä mittausalueella mittausepävarmuuden on arvioitu olevan välillä 40–50 % (normaalit mittausepävarmuudet: 3–20 µg/l 35 %, 20–50 µg/l 20 %). Korkeammissa pitoisuuksissa havaitut epäpuhtaudet sisältyvät menetelmän tavanomaiseen mittausepävarmuuteen. Heinä- ja lokakuun 2017 kokonaisfosforituloksia putkessa Hp Uts 3 on siis tarkasteltava kriittisesti.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)

Hakijan käsityksen mukaan Utsjoen jätevedenpuhdistamo edustaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa jätevesien puhdistuksen alalla. Jätevedenpuhdistamon hoitoa ja käyttötarkkailua tehostamalla puhdistustulosten uskotaan myös parantuvan entisestään.

TOIMINTA-ALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

Asutus ja muu rakennettu ympäristö sekä suojelualueet

Lähimmät vakinaisesti asutut rakennukset sijaitsevat kirkonkylällä Utsjoen länsipuolella noin 0,4 kilometrin etäisyydellä ja lähimmät lomarakennukset jätevedenpuhdistamon koillispuolella noin 0,3 kilometrin etäisyydellä jätevedenpuhdistamosta.

Natura 2000 -verkostoon liitetyn Kaldoaivin erämaa-alueen (FI1302002) raja sijaitse noin 4,5 kilometrin etäisyydellä jätevedenpuhdistamon itäpuolella ja samoin Natura 2000 -verkostoon liitetyn Paistunturin erämaa-alueen (FI1302003) raja noin 4,5 kilometriä jätevedenpuhdistamon länsipuolella.

Purkuvesistö ja sen virtaamat

Utsjoki kuuluu Tenojoen vesistöalueeseen (nro 68) ja on Tenon suurimpia sivujokia. Utsjoki saa alkunsa Utsjoen ja Inarin kunnan rajaa lähellä olevasta Mierasjärvestä ja joen pituus on noin 40 kilometriä. Jätevedenpuhdistamo sijaitsee Utsjoen suualueella (nro 68.071), josta vedet virtaavat Tenoon. Utsjoen valuma-alueen kokonaispinta-ala, mukaan luettuna siihen laskevan Kevojoen valuma-alue, on 1 665 km² ja järvisyys 2,62 %.

Utsjoen keskivirtaamat joen laskussa Tenojokeen on arvioitu Utsjoen Patonivan vuosien 1991–2005 keskivirtaamien ja valuma-alueen pinta-alan perusteella.

Utsjokisuus (laskussa Tenojokeen)	m ³ /s
MQ	20
MNQ	3,4
MHQ	231

Pohjavesialueet

Jätevedenpuhdistamon koillispuolella, noin 0,7 kilometrin etäisyydellä, sijaitsee Tenolan muu pohjavesialue (1289027). Utsjoen vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1289001) sijaitsee jätevedenpuhdistamon eteläpuolella noin kilometrin etäisyydellä jätevedenpuhdistamosta. Luoteispuolella sijaitsee Suhpivarrin vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1289026) noin 1,5 kilometrin etäisyydellä jätevedenpuhdistamosta.

YMPÄRISTÖKUORMITUS

Päästöt jätevedenpuhdistamolta ja käsittelytulos

Utsjoen jätevedenpuhdistamon toimintaa ja vaikutuksia alapuolisessa vesistöissä tarkkaillaan kolme kertaa vuodessa. Tarkkailutulosten perusteella uudelle jätevedenpuhdistamolle vuosikeskiarvoina annettuihin raja-arvoihin on vuodesta 2007 alkaen pääosin ylletty. Ainoastaan vuosina 2009 ja 2011 mitattiin kokonaisfosforin jäännöspitoisuuden osalta ylitys ja poistuman osalta alitus vuosikeskiarvoina laskien.

	BOD ₇ /ATU		Kok.P		Kok.N		Kiintoaine		NH ₄ N		COD _{Cr}	
	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l	kg/vrk	mg/l
2008	0,63	9,9	0,04	0,60	3,0	48	0,63	9,9	2,6	40	3,2	51
2009	0,69	8,5	0,25	3,0	2,8	35	0,86	10	2,3	28	3,1	37
2010	0,81	10	0,05	0,70	3,8	48	0,9	12	3,2	41	3,3	41
2011	1,20	13	0,28	2,9	2,6	27	11	114	2,0	21	10	106
2012	0,24	2,6	0,05	0,57	2,9	31	1,1	11	2,0	22	2,4	26
2013	0,60	6,6	0,05	0,60	3,5	41	1,7	20	3,4	40	3,4	40
2014	0,30	3,5	0,02	0,21	3,1	39	0,5	6,8	2,4	31	3,7	47
2015	0,17	2,0	0,02	0,25	3,2	38	0,3	4,1	3,0	36	2,8	34
2016	0,22	2,8	0,03	0,45	3,6	46	0,5	6,3	3,1	39	4,8	62
2017	0,19	2,4	0,02	0,29	3,4	43	0,4	4,8	2,6	33	1,8	22

Jätevedenpuhdistamolta johdettu kuormitus vuonna 2017 pieneni kaikkien kuormitteiden osalta 6–63 % vuoteen 2016 verrattuna.

Viimeisen kymmenen vuoden ajanjaksoa tarkasteltaessa jätevedenpuhdistamolta johdetussa kuormituksessa on havaittavissa laskeva suuntaus lähes kaikkien kuormitteiden osalta. Vain kokonais- ja ammoniumtypen suhteen suuntaus on kasvava.

	BOD _{7/ATU}		Kok.P		Kok.N		Kiintoaine		NH ₄ N		COD _{Cr}	
	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%
2008	9,9	95	0,60	95	48	42	9,9	99	40	50	51	96
2009	8,5	93	3,0	55	35	22	10	94	28	36	37	90
2010	10	96	0,7	92	48	23	12	97	41	33	41	93
2011	13	98	2,9	80	27	53	114	93	21	63	106	96
2012	2,6	98	0,57	96	31	34	11	94	22	54	26	94
2013	6,6	97	0,60	93	41	32	20	92	40	34	40	91
2014	3,5	98	0,21	97	39	26	6,8	97	31	42	47	88
2015	2,0	100	0,25	99	38	58	4,1	100	36	61	34	98
2016	2,8	99	0,45	97	46	55	6,3	99	39	62	62	97
2017	2,4	100	0,29	98	43	55	4,8	99	33	65	22	98
Raja-arvot ¹	25	80	1	90								
VNA 888/2006 ²	30	70	3,0	80			35	90			125	75

1) Ympäristöluvassa annetut raja-arvot vuosikeskiarvona

2) Valtioneuvoston asetuksen 888/2006 mukaiset vähimmäisvaatimukset vuosikeskiarvona

Jätevedenpuhdistamolta vuonna 2017 johdettu keskimääräinen kuormitus vastaa asukasvastineluvuilla (BOD₇ 70 g/as·vrk, P 4 g/as·vrk, N 15 g/as·vrk, kiintoaine 105 g/as·vrk) laskien kokonaistypen osalta 225 hengen, BOD₇:n osalta kolmen hengen, kokonaisfosforin osalta kuuden hengen ja kiintoaineen osalta neljän hengen puhdistamattomia jätevesiä.

TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Vaikutus pintavesiin

Jätevedenpuhdistamon vaikutustarkkailua suoritetaan Utsjoessa kahdessa havaintopisteessä. Ylempi havaintopiste sijaitsee jätevedenpuhdistamon yläpuolella Nuorgamin tien sillalta 3,1 kilometriä ylävirtaan ja alempi jätevedenpuhdistamon alapuolella Nuorgamin tien sillan kohdalla. Vuonna 2017 vesistötarkkailu suoritettiin kolme kertaa: maaliskuussa, heinäkuussa ja lokakuussa.

Maaliskuun näytekerralla happitilanne oli pisteillä erinomainen, vesi oli lievästi emäksistä ja veden sähkönjohtavuus oli alhainen. Ravinnepitoisuudet viittasivat karuun vedenlaatuun.

Heinäkuun näytekerralla alapuolisella pisteellä typpipitoisuus oli hieman yläpuolista pistettä korkeampi, mutta muuten vedenlaatu oli pisteillä hyvin samankaltaista. Pisteiden happitilanne ja veden hygieeninen laatu olivat

erinomaisia, sähkönjohtavuudet olivat alhaisia ja vesi oli lievästi emäksistä. Ravinnepitoisuudet viittasivat karuun vedenlaatuun.

Lokakuun näytekerralla vesi oli hyvin samankaltaista sekä ylä- että alapuolella eikä kuormittavaa vaikutusta havaittu.

Eurofins Ahma Oy:n laboratorion käyttämissä näytepulloissa (ajalla 1.5–10.11.2017) havaittiin matalia fosforipitoisuuksia epäpuhtautena. Epäpuhtauspitoisuudet olivat tehdyn selvityksen perusteella tasolla muutamia µg/l ylittäen menetelmän määritysrajan (3,0 µg/l). Laboratorio on arvioinut epäpuhtauden olevan merkityksellinen fosforituloksissa välillä 3–25 µg/l. Kyseisellä mittausalueella mittausepävarmuuden on arvioitu olevan välillä 40–50 % (normaalit mittausepävarmuudet: 3–20 µg/l 35 %, 20–50 µg/l 20 %). Korkeammissa pitoisuuksissa havaitut epäpuhtaudet sisältyvät menetelmän tavanomaiseen mittausepävarmuuteen. Kokonaisfosforipitoisuuksia ≤ 25 µg/l havaittiin molemmilla Utsjoen vesistöpis-teillä. Tarkasteltaessa edellisvuoden tuloksia, voidaan havaita, että kokonaisfosforipitoisuudet ovat hieman korkeampia kuin edellisvuosina. Kokonaisfosforituloksia heinä- ja syyskuun tarkkailukerroilla on siis tarkasteltava kriittisesti.

Vesistö tarkkailutulosten perusteella Tenjoessa ei ole tarkkailujaksolla 2008–2017 havaittu selvää jätevedenpuhdistamon kuormittavaa vaikutusta.

Jätevedenpuhdistamon hoitoa ja käyttötarkkailun toteutusta tullaan jatkossa uuden jätevedenpuhdistamon haltijan toimesta tehostamaan ja puhdistustuloksen uskotaan pysyvän vähintään nykyisellä vakiintuneella tasolla, eikä vesistövaikutuksiakaan uskota tulevan.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Hakija esittää, että tarkkailua jatketaan voimassaolevan tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailua on suoritettu ympäristöluvan (Dnro 1399Y0100-121) lupamääräysten 14–16 mukaisesti seuraavalla tavalla.

Käyttötarkkailu

Jätevedenpuhdistamon toiminnan ja valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen saamiseksi on sen käytöstä pidettävä hoitopäiväkirjaa. Päiväkirjat on säilytettävä vähintään viiden (5) vuoden ajalta ja niiden on oltava vi-ranomaisen saatavilla.

Päiväkirjasta on käytävä ilmi mahdollisten käyntihäiriöiden ja niiden aiheuttajien lisäksi vähintään seuraavat seikat:

- käsitelty jätevesimäärä m³/vrk,
- kemikaalinsyöttömäärä kg/vrk, g/ jätevesim³,
- todetut käyttöhäiriöt pumppauksen katkokset tms.,
- hoitotoimenpiteet pesu, pumpun huolto yms.,

- suoritettut ohitukset m³/vrk,
- lietteenpoiston pvm ja määrä m³,
- lähtevän jäteveden fosforipitoisuus,
- näytteenotto,
- valvontatarkastukset,
- sameus (vanha puhdistamo),
- selkeytyksen näkösyvyys (uusi puhdistamo) cm ja
- jätevesipumpun tuoton mittaukset.

Päästötarkkailu

Kuormitustarkkailua suoritetaan kolme (3) kertaa vuodessa otettavin näyttein. Näytteet otetaan maaliskuussa, heinä-elokuussa ja marraskuussa. Ympäristölupapäätöksen mukainen marraskuun päästötarkkailukerta on siirretty Lapin ympäristökeskuksen suostumuksella lokakuulle, jolloin suoritetaan myös vaikutustarkkailu. Muutoin päästötarkkailussa noudatetaan lupapäätöksen mukaista ohjelmaa.

Näytteet otetaan uudella puhdistamolla vuorokauden kokoomanäytteenä. Laitokselle tulevan veden näyte otetaan vanhalla puhdistamolla ennen kemikaalin syöttöä ja uudella puhdistamolla esiselkeytyskaihosta. Lähtevän veden näyte otetaan vanhalla puhdistamolla imeytyslammikkoon tulevan purkuojan suulta ja uudella puhdistamolla jälkiselkeytyskaihosta lähtevästä vedestä. Jokaisella näytteenottokerralla tulee lisäksi selvittää näytteenottovuorokauden virtaama (m³/vrk), kemikaalin syöttömäärä (g/m³) ja jälkiselkeytyksen näkösyvyys/sameus. Jätevesinäytteistä määritetään vähintään seuraavat muuttujat:

- pH,
- lämpötila,
- sähkönjohtavuus,
- COD_{Cr},
- BOD_{7/ATU},
- kiintoaine,
- kokonaisfosfori ja
- kokonaistyyppi.

Lähtevästä jätevedestä määritetään edellä mainittujen lisäksi:

- sameus (vanhalla puhdistamolla),
- näkösyvyys (uudella puhdistamolla),
- fosfaattifosfori,
- ammoniumtyppi,
- fekaaliset koliformiset bakteerit ja
- saostuskemikaalin jäännöspitoisuus.

Vaikutustarkkailu

Vaikutustarkkailua suoritetaan kolme (3) kertaa vuodessa (maaliskuussa, heinä-elokuussa ja syys-lokakuussa) Utsjoesta seuraavista kah-

desta (2) havaintopisteestä otettavilla vesinäytteillä: Utsjoki 11, Nuorgamin tien sillalta 3,1 km ylävirtaan (YKJ 35009007757140) ja Utsjoki 2, Nuorgamin tien silta (YKJ 35019807758880). Mikäli vesinäytteissä ei vuoteen 2010 mennessä todeta puhdistamon toiminnasta peräisin olevia vaikutuksia, vaikutustarkkailun lopettamisesta voidaan tehdä esitys Lapin ympäristökeskukselle.

Vaikutustarkkailun näytteistä määritetään vähintään seuraavat muuttujat:

- pH,
- happipitoisuus ja hapen kyllästysaste,
- lämpötila
- sähkönjohtavuus,
- COD_{Mn},
- näkösyvyys
- kokonaisfosfori,
- kokonaistyyppi,
- ammoniumtyppi,
- fosfaattifosfori ja
- nitriitti- ja nitraattitypen summa.

Kesäaikana (heinä-elokuu) otettavista näytteistä määritetään lisäksi:

- fekaaliset koliformiset bakteerit.

Pohjaveteen ja maaperään kohdistuvien vaikutusten tarkkailemiseksi tulee ottaa ja määrittää pohjavesinäytteet kolme (3) kertaa vuodessa, kevään ja syksyn ylivaluntakausilla sekä heinä-elokuussa. Näytteet otetaan joko paikalle jo asennetuista siiviläputkista, mikäli ne ovat vielä tarkoitukseen soveltuvassa kunnossa tai vaihtoehtoisesti asennetaan vähintään 3 kpl uusia siiviläputkia noin 50–150 metrin etäisyydelle imeytyslammikosta pohjavesien todennäköisimpiin virtaussuuntiin (länsilounaaseen ja etelä-kaakkoon) Lapin ympäristökeskuksen hyväksymiin paikkoihin.

Näytteistä määritetään vähintään seuraavat muuttujat:

- pH,
- happipitoisuus ja hapen kyllästysaste,
- lämpötila,
- sähkönjohtavuus,
- COD_{Mn},
- sameus,
- rauta,
- mangaani,
- kokonaisfosfori ja
- kokonaistyyppi.

Pohjaveden laadun tarkkailu on suoritettava niin, että saadaan edustavat näytteet vähintään kolmen (3) vuoden ajalta. Mikäli vaikutuksia ei todeta, tarkkailu lopettamisesta voidaan tehdä esitys Lapin ympäristökeskukselle.

Tarkkailut on toteutettava siten, että päästöistä ja niiden vaikutuksista saadaan luotettava tieto. Näytteet ottaa henkilö, jolla on riippumattoman sertifiointielimen varmistama pätevyys näytteenottoon ja näytteet analysoi julkisen valvonnan alainen vesitutkimuslaboratorio. Näytteenotossa sekä veden laadun analysoinnissa on käytettävä standardimenetelmiä tai ympäristöhallinnon hyväksymiä menetelmiä. Virtaamamittauksissa on käytettävä menetelmiä, joilla laitoksen läpi virtaavan jäteveden ja mahdolliseen ohitukseen johdettavien jätevesien määrä kyetään luotettavasti määrittämään.

Raportointi

Päästö- ja vaikutustarkkailunäytteiden analyysitulokset on tarvittavine oheistietoineen toimitettava viimeistään yhden (1) kuukauden kuluessa näytteenotosta Lapin ympäristökeskukselle ja Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Päästötarkkailun analyysitulokset on toimitettava paperitulosteiden lisäksi sähköisesti ympäristöhallinnon ylläpitämään tietorekisteriin viimeistään yhden (1) kuukauden kuluessa näytteenotosta. Jakotiedot on toimitettava paperitulosteiden lisäksi sähköisesti ympäristöhallinnon ylläpitämään tietorekisteriin viimeistään tarkkailuvuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Vaikutustarkkailun analyysitulokset on toimitettava tarkkailuvuoden loppuun mennessä sähköisesti ympäristöhallinnon ylläpitämään tietorekisteriin. Tuloksista on ilmentävä käytetyt mittaus- ja laskentamenetelmät sekä kokonaisuvarmuus. Päästötarkkailutuloksiin on edellä mainittujen lisäksi liitettävä sanallinen lausunto puhdistamon toiminnasta ja toimivuudesta sekä vaikutustarkkailutuloksiin sanallinen lausunto puhdistamon toiminnan vaikutuksista Utsjoen veden laatuun. Yhteenvertaamisessa tarkkailuvuoden tuloksia on vertailtava aikaisempien vuosien tuloksiin niin pitkältä ajalta kuin tietoja on olemassa ja ne ovat vertailukelpoisia. Valvontaviranomainen voi antaa tarkempia ohjeita tulosten toimittamisesta.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Mahdollisten putkirikkojen, biologisen prosessin häiriintymisen tai muun toimintahäiriön seurauksena prosessista saattaa joutua ympäristöön ravinnepitoisia, mutta ei myrkyllisiä vesiä.

VAHINKOJA ESTÄVÄT TOIMENPITEET JA KORVAUKSET

Jätevedenpuhdistamon käyttöä ja käyttötarkkailua tehostetaan entisestään, jolloin hakijan käsityksen mukaan korvattavaa haittaa ei synny.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty 22.5.2017 ja 30.6.2017 muun muassa velvoitetarkkailun tuloksilla vuosilta 2015–2016, selvityksellä uusista pohjavesiputkista sekä kompostoidun lietteen määrästä ja käytöstä.

Täydennysten tiedot on tarvittavilta osin sisällytetty tämän päätöksen ker-toelmaosaan.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Utsjoen kunnassa suomeksi ja pohjoissaameksi 4.8.–4.9.2017 ja kirjeellä asianosaisille. Hakemusasiakirjat ovat kuulutusaikana olleet saatavilla Utsjoen kunnassa ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 9.8.2017 Inarilainen-lehdessä. Kuulutus ja hakemuksen keskeinen sisältö on julkaistu internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut -yksiköltä, Utsjoen kunnalta ja Utsjoen kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta sekä suomalais-norjalaiselta rajavesistökomissiolta.

Lausunnot

1. Lapin ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat

Voimassa olevan ympäristöluvan Utsjoen kk:n jätevedenpuhdistamolle on 26.8.2005 myöntänyt Lapin ympäristökeskus. Jätevedenpuhdistamo on vuonna 2007 käyttöön otettu jälkisaostuksella varustettu bioroottorilaitos. Puhdistamoliete toimitetaan kuivauksen jälkeen Mellanaavan jätevedenpuhdistamolle kompostoitavaksi. Puhdistettu jätevesi johdetaan puhdistamon vieressä olevaan suppakuoppaan, mistä se imeytyy maaperään. Utsjoen kunnan vesilaitos yhdistyi 1.1.2014 Inarin Lapin Vesi Oy:n kanssa ja Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon velvoitteet ja vastuut siirtyivät Inarin Lapin Vesi Oy:lle. Jätevedenpuhdistamo on rakennusteknisesti hyväkuntoinen. Lietteiden kuivaimena käytössä oleva suotonauhapuristin on luvan hakijan antaman tiedon mukaan tarkoitus vaihtaa helppohoitoisempaan kuivaintyyppiin. Viemäriverkoston piirissä on noin 300 asukasta. Jätevedenpuhdistamolle tuodaan sakokaivolietettä vuosittain hieman alle 1 000 kuutiometriä. Viemäriverkoston kokonaispituus on Velvet-tietojärjestelmän mukaan noin kahdeksan kilometriä ja se on kokonaisuudessaan muoviva. Tulevan jäteveden määrästä ja väkevyydestä voidaan päätellä viemäriverkoston olevan verraten hyvässä kunnossa.

Puhdistamo on pääosin saavuttanut sille asetetut puhdistustavoitteet, eikä puhdistamon toiminnasta ole tullut valituksia valvontaviranomaiselle.

Puhdistamon vaikutustarkkailua on tehty Utsjoesta kolme kertaa vuodessa otettavin vesistönäyttein puhdistamon ylä- ja alapuolisilta pisteiltä. Vesistötarkkailussa ei ole havaittu puhdistamon kuormittavaa vaikutusta. Puhdistamon läheisyyteen on asennettu kolme uutta pohjavesiputkea pohjaveden laadun tarkkailua varten, koska vanhoista rautaputkista ei saatu asianmukaista näytettä. Uusista putkista on saatu yhdet näytteet 30.5.2017. Kahdessa näytteessä oli rautaa erittäin runsaasti ja vesi oli sameaa. Näistä näytteistä toisessa oli lisäksi fosforipitoisuus 830 mikrogrammaa litrassa. Fosfori on hyvin todennäköisesti sitoutuneena rautaan. Kolmannesta putkesta otetun näytteen sameus, rautapitoisuus ja fosforipitoisuus olivat huomattavasti alempia kuin kahden muun näytteen analyysitulokset.

Purkuvesistön tila

Utsjoki ja Tenojoki luokitellaan molemmat ekologisessa luokituksessa luokkaan erinomainen sekä kemiallisessa luokituksessa luokkaan hyvä. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 on yhdyskuntien jätevesien osalta toimenpiteeksi määritelty viemäröintipalvelujen ylläpito vuoden 2015 tasoisena. Vesistöjen karuudesta ja ilmastollisista syistä johtuen alueen vesistöt ovat hyvin herkkiä ulkopuoliselle kuormitukselle.

Hakemus

Inarin Lapin Vesi Oy hakee ympäristöluvan lupaehtojen tarkistamista voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti. Hakemuksessa mainitaan virheellisesti, että kuivattu liete kuivataan puhdistamoalueella. Nykyinen menettely on, että liete kuivataan ja kuljetetaan Mellanaavan puhdistamolle kompostoitavaksi. Hakija arvioi nykyisen puhdistamon edustavan parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Hakija ei ole esittänyt PSAVI:lle hakemuksessaan ehdotusta lupamääräyksiksi. Tarkkailua esitetään jatkettavaksi voimassa olevan tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Hakijan mukaan korvattavaa haittaa toiminnasta ei aiheudu.

ELY-keskuksen y-vastualueen kannanotto

Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamo edustaa nykyaikaista, varmatoimista tekniikkaa. Puhdistetun jäteveden johtaminen maameytykseen edelleen vähentää vesistökuormitusta. Lapin ELY-keskuksen käsityksen mukaan Inarin Lapin Vesi Oy:lle voidaan myöntää ympäristöluva Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toimintaan ja vesien johtamiseen pääosiltaan entisin lupamääräyksin. Aiempiin lupamääräyksiin Lapin ELY-keskus esittää tehtäväksi muutoksia seuraavilta osin:

- Lupamääräys 8 kumotaan ja kuivattu liete veloitetaan kuljetettavaksi sellaiselle vastaanottajalle, jolla on oikeus vastaanottaa ja käsitellä puhdistamolietteitä.
- Lupamääräyksen 15 vaikutustarkkailua koskeva kohta muutetaan niin, että näytteet otetaan vuosittain samaan aikaan päästötarkkailunäytteitten kanssa.
- Lupamääräys 19 voidaan poistaa.

2. Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio

Utsjoen jätevedenpuhdistamo on jälkiselkeytyksellä varustettu biorootto-ri-laitos, ja se on ollut toiminnassa vuodesta 2007 lähtien. Viemäriverkos-ton piirissä on noin 400 asukasta. Utsjoen puhdistamo on toiminut hyvin ja puhdistustulos on ollut pääosin lupaehtojen mukaista. Nykyisten lupa-eh-tojen mukaan puhdistamolta imeytyslammikkoon johdettavan jäteve-den tulee täyttää vuosikeskiarvona seuraavat vaatimukset:

- biokemiallinen hapenkulutus ilman nitrifikaatiota ($BOD_{7/ATU}$) on enin-tään 25 mgO₂/l ja sen poistoteho vähintään 80 %.
- kokonaisfosforipitoisuus enintään 1 mg/l ja sen poistoteho vähintään 90 %.

Lisäksi valtioneuvoston päätöksen (365/1994) mukaan yhdyskuntien jä-tevedenpuhdistamoilta johdettavan jäteveden kiintoainepitoisuus saa olla enintään 35 mg/l tai sen poistoteho vähintään 90 %.

Utsjoen puhdistamon vaikutustarkkailua on tehty kolme kertaa vuodessa otettavin vesistönäyttein Utsjoesta puhdistamon ylä- ja alapuolisilta pis-teiltä. Vaikutustarkkailun perusteella puhdistamon toiminnalla ei ole ha-vaittu olevan selviä kuormitusvaikutuksia Utsjoen veden laatuun. Ajoittain puhdistamon alapuolella on kuitenkin havaittu lievästi kohonneita typpi- ja bakteeripitoisuuksia. Tenojoen veden laatuun puhdistamon toiminnalla ei ole ollut havaittavia vaikutuksia.

Utsjoki ja Tenojoki ovat karuja pohjoisia jokivesiä, ja ne ovat tärkeitä At-lantin lohen lisääntymis- ja nousujokia. Tenojoen vesistöllä on Norjassa kansallisen lohijoen asema. Vesistöjen karuudesta ja ilmastollisista syistä johtuen purkuvesistöt ovat siten hyvin herkkiä ulkopuoliselle kuormituk-selle. Suomalais-norjalaisen rajavesistökomissio katsoo, että Utsjoen kir-konkylän jätevedenpuhdistamolle voidaan myöntää ympäristölupa, mikäli lupamääräyksissä edellytetään vähintään nykyisiä puhdistusvaatimuk-sia. Puhdistamon päästö- ja vaikutustarkkailua tulee jatkaa vähintään ny-kyisellä tiheydellä. Mahdollisten häiriötilanteiden ehkäisemiseksi puhdis-tamon hyvään hoitoon tulee kiinnittää huomiota.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on ollut käytössään Utsjoen kirkonkylän jäteveden-puhdistamon käyttö- ja päästötarkkailuraportti vuodelta 2017 päätöstä tehdessään.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto tarkistaa Lapin ympäristökeskuksen 26.8.2005 Uts-joen kirkonkylän jätevedenpuhdistamolle myöntämän ympäristöluvan (Dnro 1399Y0100-121) lupamääräykset.

Lupamääräysten mukainen toiminta ei ennalta arvioiden aiheuta toimenpitein estettävää tai ympäristönsuojelulain mukaisesti korvattavaa vahinkoa. Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan jäljempänä ilmenevä ohjaus.

Toiminnassa on noudatettava tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Päästöt pintavesiin

1. Jätevedenpuhdistamoa on käytettävä ja hoidettava niin, että saavutetaan mahdollisimman hyvä puhdistustulos. Jätevedenpuhdistamolta imeytyslammikkoon johdettavan jäteveden on täytettävä vuosikeskiarvona mahdolliset ohijuoksutukset ja ylivuodot sekä muut poikkeukselliset tilanteet mukaan lukien seuraavat pitoisuuden ja poistotehon raja-arvot:

- Biokemiallinen hapenkulutus ($BOD_{7/ATU}$) enintään 25 mg/l O_2 ja poistoteho vähintään 80 %
- Kokonaisfosfori enintään 1,0 mg/l ja poistoteho vähintään 90 %

Lisäksi jäteveden käsittelytuloksen on täytettävä valtioneuvoston asetuksen yhdyskuntajätevesistä (888/2006) vähimmäisvaatimukset asetuksen mukaisesti tarkkailtuna.

Jäteveden käsittelyssä on pyrittävä mahdollisimman tehokkaaseen typen kokonaismäärän poistoon. Vesistöön johdettava vesi ei saa sisältää haitallisessa määrin terveydelle tai ympäristölle haitallisia aineita.

Jätevedenpuhdistamolla käsitellyt jätevedet on johdettava imeytyslammikkoon nykyiselle purkupaikalle.

2. Hule- ja vuotovesien pääsyä viemäriverkoston on rajoitettava vuotovesimäärien vuosittaiseen seurantaan perustuvalla verkoston säännöllisellä kunnossapidolla ja saneerauksella.

Edellisen vuoden aikana tehdyistä viemäriverkoston tarkastus-, muutos- ja kunnostamistoimenpiteistä on raportoitava Lapin ELY-keskukselle vuosiraportoinnin yhteydessä.

3. Luvanhaltijan on oltava selvillä jätevedenpuhdistamolle johdettavien tavanomaisesta poikkeavien jätevesien määrästä ja laadusta sekä huolehdittava teollisuusjätevesisopimuksissa siitä, että mainitut jätevedet eivät haittaa jätevedenpuhdistamon tai viemäriverkoston toimintaa, käyttöä tai laitteita, eivätkä lisää päästöjä tai niiden vaikutuksia tai haittaa lietteen hyötykäyttöä tai aiheuta vaaraa tai haittaa työntekijöille. Tiedot tavan-

omaisesta poikkeavista jätevesistä, niiden määrästä, laadusta ja esikäsittelystä sekä jäljennökset tehdyistä teollisuusjätevesisopimuksista on toimitettava Lapin ELY-keskukselle.

Päästöt ilmaan, melu ja värinä

4. Jätevedenpuhdistamon toiminta on siihen liittyvä liikenne mukaan lukien toteutettava siten, että haju-, pöly- ja muista päästöistä ei aiheudu haittaa lähialueen kiinteistöjen käytölle.

Jätevedenpuhdistamon käyttö ja hoito

5. Jätevedenpuhdistamon hoidosta vastaavalla henkilöllä on oltava koulutus ja asiantuntemus jätevedenpuhdistamon käyttöön ja hoitoon. Yhteys henkilön yhteystiedot on pidettävä ajantasalla ja muutoksista on ilmoitettava Lapin ELY-keskukselle ja Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

6. Jätevedenpuhdistamon rakenteet ja laitteet on pidettävä kunnossa. Tarvittaessa niihin saa tehdä sellaisia muutoksia, joilla haitallisten päästöjen muodostuminen estetään ja joilla ei ole haitallista vaikutusta yleiselle tai yksityiselle edulle. Muutokset on tehtävä Lapin ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Jätteiden käsittely ja hyödyntäminen

7. Jäteveden käsittelyprosessissa muodostuva liete (jätenimike 19 08 05) on toimitettava käsiteltäväksi laitokselle, jolla on lupa ottaa vastaan kyseistä jätettä.

8. Toiminnassa muodostuvat muut jätteet on lajiteltava ja säilytettävä toisistaan erillään ja käsiteltävä siten, että niistä ei aiheudu roskaantumista, hajuhaittaa tai muutakaan ympäristön pilaantumisen vaaraa ja ettei huononeta jätteen hyödyntämismahdollisuuksia.

Kaikki toiminnassa muodostuva jäte on mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti valmistettava uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jäte on hyödynnettävä muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos jätteen hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä. Jätteet on toimitettava sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa ottaa vastaan ja hyödyntää tai käsitellä kyseistä jätettä. Jätteiden kuljettamisesta ei saa aiheutua haju- tai hygieniaongelmaa.

Jätettä kuljettavien yritysten on oltava ELY-keskuksen ylläpitämässä jätteen ammattimaista kuljettamista koskevassa jätehuoltorekisterissä.

9. Vaaralliset jätteet on toimitettava käsiteltäväksi toimijalle, jolla on lupa kyseisten jätteiden vastaanottoon. Vaaralliset jätteet on ennen niiden toimittamista varastoitava niille varatussa paikassa asianmukaisesti merkityissä astioissa niin, etteivät ne pääse sekoittumaan keskenään tai muihin jätteisiin. Luovutettaessa vaarallisia jätteitä ne on pakattava tiiviiseen

ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyy pakkaukseen. Vaarallista jätettä luovutettaessa on jätteen siirrosta laadittava siirtoasiakirja. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan.

10. Jätevedenpuhdistamon alue on pidettävä siistinä.

Varastointi

11. Kemikaalien ja voiteluaineiden varastointi ja käsittely on järjestettävä siten, ettei niistä aiheudu haittaa tai vaaraa jätevedenpuhdistamon toiminnalle, maaperälle ja pohjavedelle tai ihmisten terveydelle. Sen lisäksi mitä tässä luvassa on määrätty, toiminnanharjoittajan tulee huomioida kemikaalilaissa annetut vaatimukset kemikaalien käytöstä, varastoinnista ja merkinnöistä.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

12. Jos vesistöön tai maaperään joutuu tai uhkaa joutua laadultaan tai määrältään tavanomaisesta poikkeavia aineita tai päästöjä tai jäteveden pitoisuus ylittää tai uhkaa ylittää luvan mukaiset raja-arvot laiterikon tai jätevedenpuhdistamon tilapäisen toimintahäiriön takia, luvansaajan on ryhdyttävä viivytyksettä toimenpiteisiin laitteistojen kuntoon saattamiseksi ja päästöjen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi. Häiriö- ja poikkeuksellisista tilanteista on ilmoitettava viipymättä Lapin ELY-keskukselle ja Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille. Jos tilanteesta saattaa aiheutua vaaraa terveydelle, ilmoitus on tehtävä myös Utsjoen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Mahdollisiin poikkeuksellisiin tilanteisiin on varauduttava laatimalla selkeät toimintaohjeet ympäristö- ja terveyshaittojen estämiseksi ja varuamalla tarpeellinen alkutorjuntakalusto ja henkilösuojaimet jätevedenpuhdistamolle sekä huolehtimalla jätevedenpuhdistamohenkilökunnan kouluttamisesta poikkeuksellisten tilanteiden varalle. Toimintaohje on säilytettävä jätevedenpuhdistamolla ja sitä on tarvittaessa päivitettävä.

Toimintaan liittyvät keskeiset laitteet ja prosessit on varustettava hälytysjärjestelmillä, jotka on pidettävä ajan tasalla ja niitä käyttävän henkilöstön tulee olla riittävästi perehtynyt niiden käyttöön. Hälytykset on ohjattava paikkaan, jossa on ympärivuorokautinen valvonta.

Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

13. Jätevedenpuhdistamon ja viemärlaitoksen toimintojen muutoksista on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen niiden toteuttamista Lapin ELY-keskukselle. Ilmoitukseen on sisällytettävä arvio muutoksen vaikutuksesta toiminnan päästöihin ja näkemys siitä, onko lupaa muutettava toiminnan muutoksen perusteella. Myös luvanhaltijan vaihtumisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

14. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava Lapin ELY-keskukselle viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan päättymistä. Ympäristölupaan sisältyvien oikeuksien ja velvoitteiden lakkaamista ja mahdollisia muita toiminnan lopettamiseen liittyviä määräyksiä koskeva hakemus on tehtävä lupaviranomaiselle viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan päättymistä. Samalla on esitettävä yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen yhteydessä tehtävistä ympäristönsuojelutoimenpiteistä.

Tarkkailu- ja raportointi

15. Luvan saajan on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista. Jätevedenpuhdistamon käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailu sekä raportointi on toteutettava vähintään tämän päätöksen liitteenä 2 olevan ohjelman mukaisesti. Luvan saajan on esitettävä päivitetty Utsjoen kirkonkylän jätevedenpuhdistamon käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelma Lapin ELY-keskuksen hyväksyttäväksi 31.12.2021 mennessä. Liitteessä 2 esitettyä tarkkailuohjelmaa voidaan muuttaa Lapin ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

Toimintaa koskevat muut määräykset

16. Luvan saajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja varauduttava jätevedenpuhdistamon oloihin soveltuvan tekniikan käyttöönottoon, mikäli se vähentää toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia.

OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE

Vahingonkärsijä voi vaatia luvan saajalta korvausta ennakoimattomasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvasta tai muusta vesistöön kohdistuvasta toimenpiteestä johtuvasta vahingosta. Hakemus tulee tehdä aluehallintovirastolle. Ennakoimattoman vahingon korvaamista koskevan hakemuksen yhteydessä voidaan esittää myös luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista koskeva vaatimus.

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupamääräysten tarkistamisen perustelut

Kyseessä on toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen. Toiminnassa, sen päästöissä tai niiden vaikutuksissa tai ympäristön maankäytössä tai kaavoituksessa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, että varsinaista lupaharkintaa olisi tarve tehdä uudelleen.

Utsjoen jätevedenpuhdistamo täyttää parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset kyseisen kokoluokan jätevedenpuhdistamolle. Luparajat

ovat saavutettavissa jätevedenpuhdistamon huolellisella käytöllä. Annetut jäteveden käsittelyvaatimukset sekä toiminnan ja päästöjen tarkkailuvaatimukset varmistavat jätevedenpuhdistamon tehokkaan toiminnan.

Jätevedenpuhdistamossa käsiteltyjen jätevesien purkuvesistönä toimiva Utsjoki on Tenon–Näätämojoen–Paatsjoen vesienhoitosuunnitelmassa luokiteltu ekologiselta tilaltaan luokkaan erinomainen ja kemialliselta tilaltaan luokkaan hyvä. Valtaosa vesienhoitoalueen vesistöistä on hyvässä tai erinomaisessa ekologisessa tilassa. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 on yhdyskuntien jätevesien osalta toimenpiteeksi määritelty viemärlaitosten käyttö toimintatasoltaan suunnittelukauden alkuvaiheen tasolla. Viemärlaitokseen sisältyy puhdistamot ja viemärit. Tämän perustoiminnan lisäksi laitoksilla toteutetaan tehostamistomia tarpeen mukaan. Lisäksi toteutetaan toimenpiteitä, jotka kohdistetaan saneeraustoimien yhteydessä viemäriverkoston runsaimmin vuotaviin kohtiin. Aluehallintovirasto katsoo, että lupamääräysten mukaisesti toimittaessa jätevedenpuhdistamon toiminnan jatkaminen ei vaaranna olemassa olevan ekologisen tilan säilymistä ja on vesienhoitosuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaista.

Lupamääräyksiä tarkistettaessa on otettu huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, johon toiminnan vaikutukset kohdistuvat, toiminnan vaikutus ympäristöön, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet.

Toimittaessa tarkistettujen lupamääräysten mukaisesti Utsjoen jätevedenpuhdistamon toiminnasta ei edelleenkään ennalta arvioiden aiheudu terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai kohtuutonta rasiutusta naapurituloille.

Toiminnan järjestämisen ja sen valvonnan selkeyttämiseksi kaikki toimintaa koskevat lupamääräykset on annettu uudelleen tarkistettuina tässä päätöksessä.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräys 1 on annettu toiminnasta aiheutuvan vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Biologisen hapenkulutuksen ja kokonaisfosforin päästöraja-arvot ja poistotehot ovat saavutettavissa parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla. Lumarajat on pidetty ennallaan, sillä käsitellyt jätevedet johdetaan maaperäimeytykseen, mikä osaltaan parantaa käsittelytulosta. Määräyksellä varmistetaan lisäksi, että jätevesien käsittely täyttää yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevan valtioneuvoston asetuksen (888/2006) muut vaatimukset. Määräyksessä asetetut vaatimukset ovat riittävät takaamaan jätevedenpuhdistamon hyvän ja vakaan toiminnan sekä estämään ympäristön merkittävän pilaantumisen tai sen vaaran.

Lupamääräys velvoittaa luvan saajan mahdollisimman tehokkaaseen kokonaistypen poistoon. Tyypeä on yhdyskuntajätevesiä koskevan valtioneuvoston asetuksen nro 888/2006 mukaisesti edellytettävä poistettavaksi yhdyskuntajätevesistä silloin, kun tyyppikuorman vähentämisellä voidaan parantaa vesien tilaa. Huomioitaessa jätevedenpuhdistamon koko ja jäteveden alhaiseen lämpötilaan liittyvät tekniset mahdollisuudet, ei typenpoistoa koskevan raja-arvon asettaminen ole perusteltua. Typenpoiston tehostaminen ei ole kyseessä olevassa jätevedenpuhdistamossa siitä aiheutuviin kustannuksiin ja vesistöissä saavutettavaan hyötyyn nähden tarkoituksenmukaista. Tavoitteena on kuitenkin mahdollisimman tehokas kokonaistypenpoisto.

Edelleen lupamääräyksellä varmistetaan, että jätevesistä tai niiden johtamisesta vesistöön ei aiheudu terveydellistä haittaa.

Lupamääräykset 2 ja 3 on annettu jätevesien asianmukaisen käsittelyn toteutumiseksi, jätevedenpuhdistamon toimintaedellytysten parantamiseksi ja varmistamiseksi sekä jätevesipäästöjen pienentämiseksi. Viemäriverkostoon pääsevät hule- ja vuotovedet heikentävät jätevedenpuhdistamon toimintaa.

Lupamääräys 4 on annettu toiminnasta aiheutuvien haju-, pöly- ja melupäästöjen rajoittamiseksi ja hallitsemiseksi sekä estämään näiden päästöjen häiritsevät ja haitalliset vaikutukset lähiympäristössä.

Jätevedenpuhdistamon hoitoa ja kunnossapitoa koskevat lupamääräykset 5 ja 6 on annettu jätevedenpuhdistamon asianmukaisen hoidon varmistamiseksi ja ympäristöhaittojen minimoimiseksi. Jätevedenpuhdistamon asianmukainen hoito on keskeinen tekijä jatkuvan hyvän puhdistustuloksen ja lupamääräyksessä 1 määrättyjen puhdistustulosten saavuttamiseksi. Lupamääräys 6 mahdollistaa myös valvontaviranomaisen hyväksymät muutokset jätevedenpuhdistamon rakenteisiin ja laitteisiin.

Lupamääräyksissä 7–9 on annettu määräykset toiminnassa muodostuvien jätteiden käsittelystä. Niillä varmistetaan jätteiden asianmukainen käsittely ja kuljetus kyseisten jätteiden käsittelyyn erikoistuneisiin, luvan saaneisiin laitoksiin sekä ehkäistään alueen roskaantuminen ja pilaantuminen sekä jätteistä aiheutuvat ympäristö- ja terveyshaitat.

Asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi jätteen kuljetuksissa on käytettävä ammattimaisia kuljettajia ja yrityksiä, jotka ovat jätelain mukaisesti hyväksytty ELY-keskuksen jätehuoltorekisteriin.

Jätelain 121 §:n mukaan siirtoasiakirja on oltava ainakin sako- ja umpikaivolietteistä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteistä ja vaarallisista jätteistä, jotka siirretään tai luovutetaan 29 §:ssä tarkoitettulle vastaanottajalle. Siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista säädetään jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 24 §:ssä. Siirtoasiakirjamenettelyn avulla voidaan vaarallisen jätteen kulkua seurata tuottajalta asianmukaiseen hyödyntämis- tai käsittelypaikkaan. Siirtoasiakirjamenettely helpottaa valvontaa.

Lupamääräys 10 on annettu jätelain 72 §:n nojalla.

Lupamääräys 11 on annettu ympäristölle haitallisten vuotojen sekä maaperän ja muun ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 12 on annettu häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa mahdollisesti syntyvien päästöjen ja niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi sekä riittävän toiminnan ja tarpeellisten ilmoitusten tekemisen varmistamiseksi. Poikkeuksellisia tilanteita koskeva toimintaohje nopeuttaa toimintaa kyseisissä tilanteissa ja siten vähentää tai ehkäisee syntyviä päästöjä ja niiden vaikutuksia.

Lupamääräyksessä 13 annettu ilmoitusvelvollisuus toimintojen muutoksista ja luvanhaltijan vaihtumisesta on määrätty viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten viranomaisohjeiden antamisten vuoksi.

Hyvissä ajoin ennen toiminnan lopettamista on tarpeen esittää suunnitelma toiminnan lopettamiseen liittyvistä ympäristönsuojelutoimista, kuten alueen kunnostamisesta, päästöjen ehkäisemisestä ja jälkitarkkailusta. Jätevedenpuhdistamon alueen viimeistelytoimilla varmistetaan alueen soveltuminen tulevaan käyttötarkoitukseen ja pitkäaikaisten haittojen ehkäiseminen. Toiminnasta ja alueesta luopuminen, viimeistelytyöt ja tarvittaessa tarkkailu voidaan toteuttaa vain erillisen suunnitelman mukaisesti. Luvassa asetettujen oikeuksien ja velvoitteiden voimassaolosta määrääminen kuuluu lupaviranomaiselle (lupamääräys 14).

Tarkkailua ja raportointia koskeva lupamääräys 15 on annettu toiminnan ja sen päästöjen sekä niiden vaikutusten asianmukaisen tarkkailun toteuttamiseksi, lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi, toiminnan vaikutusten ja haittojen vähentämistarpeen selvittämiseksi sekä toiminnanharjoittajan ja valvontaviranomaisen välisen riittävän yhteydenpidon varmistamiseksi. Tarkkailusuunnitelman hyväksynyt viranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamiaan tarkkailumääräyksiä ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaisesti.

Luvan saajan on ympäristönsuojelulain 6 §:n velvoittamana oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Toiminnassa on pyrittävä käyttämään ympäristön kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittyminen voi mahdollistaa päästöjen ja niiden vaikutusten olennaisen vähentämisen ilman kohtuuttomia kustannuksia (lupamääräys 16).

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Lapin ELY-keskuksen ja 2. Suomalais-norjalaisen rajavesistökomission lausunnot on otettu huomioon lupamääräyksistä ja niiden perusteista ilmenevästi.

LUVAN VOIMASSAOLO

Päätöksen voimassaolo

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 89 §:ssä ja 93 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

Korvattava päätös

Tällä päätöksellä korvataan Lapin ympäristökeskuksen Utsjoen kunnalle 26.8.2005 myöntämä ympäristölupa Dnro 1399Y0100-121 luparatkaisua lukuun ottamatta.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava ympäristönsuojelulain 70 §:n nojalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 52, 53, 58, 62 ja 65 §:t

Jätelaki (646/2011) 8 § 1 momentti, 15 § 1 momentti, 16 § 1 momentti, 17 § 1 momentti, 29 §, 72 §, 121 § 1 ja 2 momentti

Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä (888/2006)

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 2 510 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Maksun määräämisessä sovelletaan hakemuksen vireilletuloajankohdanna voimassa ollutta valtioneuvoston asetusta nro 1092/2013. Asetuksen maksutaulukon mukaan jätevedenpuhdistamon, jonka jäteveden määrä on asukasvastineluvultaan 100–4 000, ympäristöluvasta perittävä maksu on 5 020 euroa. Lupamääräysten tarkistamista koskevan hakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 % taulukon mukaisesta maksusta.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2018 (997/2017) 8 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä sähköpostitse

Utsjoen kunta

Utsjoen kunnan terveydensuojeluviranomainen

Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen / Inarin kunta, Ympäristöyksikkö

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio

Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Utsjoen kunnan ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Inarilainen-nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Juha Anttila

Maarit Saukkoriipi

Päätöksen on ratkaissut ympäristöneuvos Juha Anttila ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Maarit Saukkoriipi.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 503 tai 0295 017 500.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Liite 1	Valitusosoitus
Liite 2	Tarkkailuohjelma

Liite 1

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **10.8.2018**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Valitusoikeus on myös saamelaiskäräjillä ja kolttien kyläkokouksella ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa säädetyn mukaisesti.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faksilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen **Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.** Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanotto-laitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Liite 2

UTSJOEN KIRKONKYLÄN JÄTEVEDENPUHDISTAMON KÄYTTÖ-, PÄÄSTÖ- JA VAIKUTUS-TARKKAILUOHJELMA

Käyttötarkkailu

Jätevedenpuhdistamon toiminnan ja valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen saamiseksi on sen käytöstä pidettävä hoitopäiväkirjaa. Päiväkirjat on säilytettävä vähintään viiden (5) vuoden ajalta ja niiden on oltava viranomaisen saatavilla.

Päiväkirjasta on käytävä ilmi mahdollisten käyntihäiriöiden ja niiden aiheuttajien lisäksi vähintään seuraavat seikat:

- käsitelty jätevesimäärä m³/vrk
- kemikaalinsyöttömäärä kg/vrk, g/ jätevesim³
- todetut käyttöhäiriöt pumppauksen katkokset tms.
- hoitotoimenpiteet pesu, pumpun huolto yms.
- suoritettut ohitukset m³/vrk
- lietteenpoiston pvm ja määrä m³
- lähtevän jäteveden fosforipitoisuus
- näytteenotto
- valvontatarkastukset
- selkeytyksen näkösyvyys cm
- jätevesipumpun tuoton mittaukset

Päästötarkkailu

Kuormitustarkkailua on suoritettava kolme (3) kertaa vuodessa otettavin näyttein. Näytteet on otettava maaliskuussa, heinä-elokuussa ja lokakuussa.

Näytteet otetaan jätevedenpuhdistamolla vuorokauden kokoomanäytteenä. Jätevedenpuhdistamolle tulevan veden näyte otetaan esiselkeytyskaivosta. Lähtevän veden näyte otetaan jälkiselkeytyskaivosta lähtevästä vedestä. Jokaisella näytteenottokerralla tulee lisäksi selvittää näytteenottovuorokauden virtaama (m³/vrk), kemikaalin syöttömäärä (g/m³) ja jälkiselkeytyksen näkösyvyys/sameus. Jätevesinäytteistä määritetään vähintään seuraavat muuttujat:

- pH,
- lämpötila,
- sähkönjohtavuus,
- COD_{Cr},
- BOD_{7/ATU},
- kiintoaine,
- kokonaisfosfori ja
- kokonaistyyppi.

Lähtevästä jätevedestä määritetään edellä mainittujen lisäksi:

- näkösyvyys,
- fosfaattifosfori,
- ammoniumtyppi,
- fekaaliset koliformiset bakteerit ja
- saostuskemikaalin jäännöspitoisuus.

Vaikutustarkkailu

Vaikutustarkkailua on suoritettava kolme (3) kertaa vuodessa (maaliskuussa, heinä-elokuussa ja lokakuussa) Utsjoesta seuraavista kahdesta (2) havaintopisteestä otettavilla vesinäytteillä: Utsjoki 11, Nuorgamin tien sillalta 3,1 km ylävirtaan (YKJ 35009007757140) ja Utsjoki 2, Nuorgamin tien silta (YKJ 35019807758880).

Vaikutustarkkailun näytteistä määritetään vähintään seuraavat muuttujat:

- pH,
- happipitoisuus ja hapen kyllästysaste,
- lämpötila,
- sähkönjohtavuus,
- COD_{Mn},
- näkösyvyys
- kokonaisfosfori,
- kokonaistyyppi,
- ammoniumtyppi,
- fosfaattifosfori ja
- nitriitti- ja nitraattitypen summa.

Kesäaikana (heinä-elokuu) otettavista näytteistä määritetään lisäksi:

- fekaaliset koliformiset bakteerit.

Pohjaveteen ja maaperään kohdistuvien vaikutusten tarkkailemiseksi tulee ottaa ja määrittää pohjavesinäytteet kolme (3) kertaa vuodessa, kevään ja syksyn ylivaluntakausilla sekä heinä-elokuussa. Näytteet otetaan alueelle asennetuista pohjavesiputkista HpUts1, HpUts2 ja HpUts3.

Näytteistä määritetään vähintään seuraavat muuttujat:

- pH,
- happipitoisuus ja hapen kyllästysaste,
- lämpötila,
- sähkönjohtavuus,
- COD_{Mn},
- sameus,
- rauta,
- mangaani,
- kokonaisfosfori ja
- kokonaistyyppi.

Pohjaveden laadun tarkkailu on suoritettava niin, että saadaan edustavat näytteet vähintään kolmen (3) vuoden ajalta. Mikäli vaikutuksia ei todeta, tarkkailu lopettamisesta voidaan tehdä esitys Lapin ELY-keskukselle.

Raportointi

Tarkkailunäytteiden analyysitulokset on tarvittavine oheistietoineen toimitettava viimeistään yhden (1) kuukauden kuluessa näytteenotosta Lapin ELY-keskukselle ja Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle niiden edellyttämällä tavalla.

Käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailusta on laadittava yhteenvetoraportti, joka on toimitettava tarkkailuvuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä Lapin ELY-keskukselle ja Utsjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteenvetoraportissa tarkkailuvuoden tuloksia on vertailtava viimeisen kymmenen vuoden tuloksiin. Yhteenvetoraporttiin on liitettävä sanallinen kuvaus jätevedenpuhdistamon toiminnasta ja toimivuudesta sekä jätevedenpuhdistamon toiminnan vaikutuksista Utsjoen veden laatuun.

Lapin ELY-keskus voi antaa tarkempia ohjeita tulosten toimittamisesta ja raportoinnista.

Laadunvarmistus

Tarkkailut on toteutettava siten, että jätevedenpuhdistamon päästöistä ja niiden vaikutuksista saadaan luotettava tieto. Näytteet ottaa henkilö, jolla on riippumattoman sertifiointielimen varmistama pätevyys näytteenottoon ja näytteet analysoi julkisen valvonnan alainen vesitutkimuslaboratorio. Näytteenotossa sekä veden laadun analysoinnissa on käytettävä akkreditoituja menetelmiä tai muita ympäristöhallinnon hyväksymiä menetelmiä. Virtaamamittauksissa on käytettävä menetelmiä, joilla laitoksen läpi virtaavan jäteveden ja mahdolliseen ohitukseen johdettavien jätevesien määrä kyetään luotettavasti määrittämään.

Tämä asiakirja PSAVI/1162/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/1162/2015 har godkänts elektroniskt

Anttila Juha 05.07.2018 12:56

Saukkoriipi Maarit 05.07.2018 13:05